

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrske dežele za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Iz državnega zbora.

Na Dunaju 22. oktobra.

V tem ko se v poslanski zbornici pretresajo razni nujni predlogi, tečejo za kulisami pogajanja zaradi proračunske debate. Vlada želi, da se ta skrajša kolikor je le mogoče. Posamezne stranke so se vdale in se zadovoljile s tem, da bo vsaka nominirala za to razpravo samo jednega govornika. V imenu naprednih jugoslovanskih poslancev bo govoril dr. Ferjančič. Ta razprava bo seveda trajala več dni, računa se, da do 31. t. m. Dne 4. novembra se začne v proračunskem odseku razprava o budgetu, zbornica pa se posveti razpravljanju raznih drugih predlogov. Izmed teh pride pred vsem na vrsto zakon o kmetijskih zadrugah, glede katerih se razširja mnenje, da bodo kmetu silno koristne, dasi je popolnoma gotovo, da kmetu ne bodo prav nič koristile, da bodo to navadno birokratične uredbe, kakor so sedanje obrtne zadruge. Kmet bo imel pač nove stroške, dobička pa od njih ne bo imel nič. Ker bo ta zakon gotovo sprejet, saj mu nihče ne bo resno nasprotoval, bo kmetstvo ljudstvo imelo kmalu priliko, se prepričati o resničnosti naše sodbje.

Tudi tečejo pogajanja zaradi drugega branja proračuna. Stvar se hoče urediti tako, da pride vsako poglavje, čim se reši v odseku, takoj v zbornico. Doslej je bila navada, da je odsek rešil ves proračun, šele potem je ta prišel v zbornico. Po novem načrtu pa bi zbornica razpravljala na pr. o proračunu poljedelskega ministrstva, mej tem ko bi odsek razpravljal o proračunu kacega drugega ministrstva.

V današnji seji je zbornica rešila nujni predlog zastran odprave mitnic in začela razpravo o poddržavljenju severozapadne, južnoseverno-nemške zveze železnic in vseh prog avstro-ogrskega društva državnih železnic. Gotovo je, da narodno-gospodarski interesi zahtevajo poddržavljenje teh železnic, gotovo je tudi, da preko

pomislov, ki sta jih izrekla minister Wittek in dr. Steinwender, absolutno ni mogoče preiti na dnevni red.

Ta seja je prinesla dve interesantni epizodi. Začetkom seje je nemški radikalec Stein prijel predsednika grofa Vetterja, zakaj da ni omenil umora Mac Kinleya. Vetter je koncem seje odgovoril, da je oficijalno kondoliral poslaniku Združenih držav ameriških, a v parlamentu da ni omenil Mac Kinleya, ker je že precej dolgo, kar je umrl. Stein je dobro pogodil, ko je vskliknil, da je tudi po smrti kraljice Viktorije preteklo dolgo časa, predno se je sešel državni zbor. — Koliko besedi je bilo radi nje v parlamentu! Brez dvoma je, da se smrt Mac Kinleya zategadelj ni omenila, ker je bil Mac Kinley predsednik republike in ne kak kralj. Da ima predsednik Združenih držav več moči, kakor marsikak cesar in kralj, to grofu Vetterju nič ne imponira.

Druga interesantnost je bila ta, da je minister Hartel že danes odgovoril na Grossovo interpelacijo zastran priseljevanja iz Francije prepođenih redovnikov. Minister je pojasnil, kako stvar stoji po zakonu. Zakaj je odgovarjal že danes, ko bo vendar tekom prihodnjih dni velika debata o tem vprašanju, in sicer vsled Erlerjevega nujnega predloga? Drugače se ministrom nikdar ne mudi, odgovarjati na interpelacije!

Značilno je, da so v tej isti seji Vse-nemci podali nujni predlog, s katerim zahtevajo oster zakon zoper redovnike. Ta zakon naj določa, da mora državni zbor napraviti vsakega novega samostana s posebnim zakonom dovoliti, kakor je pri ustanovitvi fidejkomisov, a obstoječi samostani naj morajo prositi za naknadno odobrenje, sicer pa morajo biti vsi redovi podvrženi določbam veljavnega državnega društvenega zakona, in jim mora biti poučevanje mladine brez izjeme prepovedano.

Ta predlog seveda ne bo obveljal, ali že razprava o njem bo jako koristna.

Socialni demokrati — kje ste?

(Iz učiteljskih krogov.)

Med glavnimi točkami svojega programa imajo socialni demokrati zapisano svobodno šolo in svobodno učiteljstvo. Odkrito povemo, da nam je do sedaj bila stranka radi tega, če že ne v drugem oziru, simpatična. Tudi krščanska ali klerikalna stranka ima v programu šolo, toda ravno v diametralno nasprotnem smislu s socialno-demokratičnim. In sedaj?!

Glasevali so socialni demokrati, po svojem programu uneti za novodobno šolo in učiteljstvo, v Idriji za kandidata stranke, ki principialno sovraži vsako izobrazbo, posebno pa novo šolo in svobodno učiteljstvo. Rečemo, presenetil nas je ta nepričakovani korak socialno-demokratične stranke. Do sedaj smo bili v veri, da kolikor se potegujejo in govore v prilog šole in učiteljstva, temelji na zdravi, odkritosrčni in premišljeni podlagi. Sedaj pa ni padla samo senca na to mnenje, temveč smo prepričanja, da je govorjenje o šoli in učiteljstvu samo zamašilo za bolj privlačen program strankin. Da so s tem svojim zadnjim činom izgubili zadnje simpatije pri učiteljstvu, naj bodo uverjeni ti dvorezni socialni voditelji. Kakšen zamah bi bil v slučaju, da bi bil idrijski mandat odločilni jeziček na tehtnici večine v deželnem zboru. Kakšne bi bile posledice, premislijo naj socialni demokratje! Kaj bi počenjala klerikalna stranka v svoji brezmejni gospodarski podivjanosti in svojem verskem fanatizmu, tega niti mi, niti socialni demokratje ne sanjajo. Radovedni smo, koliko bi zavezni socialisti imeli priračunati v korist svoje stranke v slučaju klerikalne večine v deželnem zboru. Morda, ker poznamo besedolomne klerikalce, rečemo morda, bi posamezne osebe ali voditelji socialnih demokratov bili honorirani za to »ljudsko« delo, gotovo pa bi stranka,

in ta je važnejša kot posamezniki, imela pričakovati in bi tudi dočkala hujše brec kot jih bode tako, ko imajo njihovi zavezniki odločilne besede.

Pri tem važnem faktu obračamo se tudi do svojih stanovskih kolegov, ki se računijo k socialno-demokratični stranki. Vprašamo jih, se li oni tudi strinjajo s postopanjem svojih sodrugov v Idriji? Prosimo, da izpregovore v svoji stranki odločno besedo, da ta slučaj naj bode prvi in tudi zadnji, da gredo od stranke, pri kateri je močno udeleženo učiteljstvo, pomagat na poboj stranki, ki je šoli in učiteljstvu sovražna.

Če se ta madež pri stranki ne popravi, je vsak učitelj izdajalec, če le minuto dalje še ostane pri stranki, ker potem sme vsak ravno tako simpatizirati s stranko klerikalcev, ki ima tudi na jeziku prijateljstvo do šole in učiteljstva, v praksi pa bi najraje poteptala vse v črni prah.

Na Kranjskem je jedino napredna stranka prijateljica učiteljstva in šole, to je znano, in kdor pomaga klerikalni stranki, ki je nasprotna šoli in učiteljstvu, je sovražnik šole in učiteljstva, in tako je bilo tudi v Idriji.

Če pa pri tem »pomaganju« nima stranka socialnih demokratov nič opraviti, temveč le osebe, je to za dotične volilce in klerikalno stranko še sramotnejše, za prve, ker so gotovo storili to v prid svojemu žepu, za druge pa, ker puste dvigniti svojega blagoslovljenega kandidata s pomočjo breznačelnih in egoističnih ljudij.

To svoje mnenje smo izpovedali zato, ker je pri socialno-demokratični stranki mnogo učiteljev na Štajerskem, katerim polagamo na srce ta izvanredni slučaj idrijski.

K. N.

V Ljubljani, 23. oktobra.

Körberjev ekspozé.

Körberjev govor, s katerim se je predložil zbornici proračun, zanima jako in prav izredno častopisje. Vladni listi hvalijo

LISTEK.

Angeljeva ljubica.

Novela iz beneških spominov. Poljski spisal Vladimir Zagorski.

(Dalje.)

O pol desetih sem odpravil služabnika s pismom k znanemu zdravniku, bivajočemu na drugem koncu mesta. Naročil mu, naj se ne vrne brez odgovora. Znaoč, da ga ne najde doma, sem ga odstranil na ta način za več ur z doma.

Ta previdnost bila je potrebna za slučaj, ako bi Carlotta prišla. Moj Giovanni je namreč poznal vse Benetke ter bil sloveč blebeteč.

Po njegovem odhodu sem postavil še majhno mizico s prigrizki, katere sva bila obenem s cvetkami prinesla iz mesta. Steklenica vina Asti, katero imajo Italijanke tako radi, in velik šopek rož in jazmina so delali to skromno pripravo nekako prazniško.

Dovršivši vse priprave, sedem znovič na naslonjač ter vpremem svoje oči v vrata, ki bi se imela v kratkem odpreti pričakovanemu gostu.

Čas se je vlekel leno in moja nestrpljivost je še povečala muke mojega

pričakovanja. Razdražen sem se vsaki hip oziral na uro.

»Ne pride... kako bi neki prišla!... Taka čudna ženska!... Pošalila se je z menoj!« sem si ponavljal neprestano, hoteč s tem premagati notranji nemir.

Navzlic temu pa sem čakal — pričakoval njo, in nekaj notranji glas mi je dejal, da pride gotovo, da nima vzroka, da bi me prekanila.

Končno je jela biti v stolpu sv. Marka deseta in ob enem z odmevom bronse se je zaslišal za durmi šelest svile. V očesih se mi je stemnilo, kri mi je šinila v glavo in vtiranje srca sem čutil celo v grlu.

Začuje se rahlo trkanje na vrata. »Favorisca!« zakličem na italijanski način.

Vrata se odpro in v sobo stopi Carlotta, odgrnivši si raz čelo pajčolan, v katerega je bila zavita.

»Carlotta?... Voi qui?... oh che fortuna!« zakličem hiteč proti njej z razprostrtimi rokami.

»Mi stessa!« odvrne, smeja se. »Saj sem vam napovedala v pismu svoj prihod.«

»Oh, gospodična!... Toliko ljubezni!... Nisem pričakoval, da bi to bila resnica!«

»A vendar,« odvrne mi smeja se, »čakali ste ter bili celo gotovi, da pridem.«

»Po čem, gospodična, sodite to?«

»To so mi povedale rože in jazmin... Saj so one tukaj radi mene, kaj ne?«

»Dà, gospodična!«

»Nú, vidite, kako ste hinavski!... Pravite, da me niste pričakovali, a čakali ste me vendar-le... Ako hočete živeti v dobri slogi z menoj, tedaj govorite zmemor resnico... Nikakih poklonov!... Te sovražim!... Ali je prav tako?«

»Prav! Prav!« odvrnem, stiskajoč njeno drobno ročico v svoji.

»Ne, ni še prav,« reče urno. »Še druge pogoje imam.«

»Povejte jih, gospodična!«

»Prvi pogoj, da mi tako ne stiskate roke!... Bodiva tovariša, prijatelja, a ničesar več!«

Spustim roko plesalke, a ne brez žalosti. Veselo se je nasmejala. Očividno sem se ji zdel v tem hipu zelo bedast.

»Drugi pogoj,« je rekla čez nekaj časa resno. »Nikdar ne smete dvomiti o tem, kar vam pove Carlotta. Ali je prav tako?«

»Dà, strinjam se s tem!«

»A sedaj, s čim vam morem služiti?«

* * *

Vprašanje, zastavljeno tako naglo, me je pripravilo ob ostanek moje drznosti. Plesalka se je vedla tako, da se mi je zdelo povsem neverjetno, da bi mi hotela

»pozovati« tako, kakor je zahtevala moja kompozicija.

»Potrebujem Magdalene!« rečem vzdihnivši. »Ali bi mi gospodična, hoteli »pozovati«?

Začudeno me pogleda.

»Saj sem radi tega prišla semkaj!«

»Toda... ali... Zares ne vem, kako naj vas prosim tega...«

»Česa?«

»Da bi mi pozovali tako, kakor to zahteva moja kompozicija.«

»Dolgočasite me!... Recite drzno in odkritosrčno... Kakšno lego zahteva vaša kompozicija?«

Namesto odgovora snamem raz steno načrt, po katerem sem hotel izdelati sliko ter ga dam plesalki.

Radovedno ga pogleda.

Gledal sem jo nemirno, pričakujoč sodbje. Zdelo se mi je, da se bori sama s seboj in da hladni razum zmaguje polagoma njen prvi vtis.

Črez nekaj časa vpre vame oči. »Hočem »pozovati!«... Saj se strinjava glede vzajemnih najinih odnošajev.«

»Kako? Vi, gospodična, bi hoteli?... Kakšna sreča! Kako sem vam hvaležen za to žrtvo!«

»To ni nikaka žrtva!... Srečna sem, da morem pomagati k tvorbi umetniškega dela... Sicer pa...«

odločnost in energijo, s katero je nastopil Körber za avstrijske interese proti ogrski pohlepnosti, ogrski listi pa naznanjajo hud boj med Széllom in Körberjem, boj, v katerem gotovo jedno ministrstvo pade. Körber je žel priznanja za svoj govor, v katerem je naglašal avstrijsko, obljubljal najrazličnejše reforme ter grozil nasprotnikom državnih koristij, vendar pa sodijo zmerni listi, da je šel predalet, in da ostanejo njegove besede samo besede brez dejanj. Nemci so s Körberjem zadovoljni in razni listi mu obljublajo, da ga bodo v gospodarskih reformah, katere je naznanil v svojem ekspoziciji, podpirali. Slovanski listi pa pogrešajo izjave, da bode Körberjeva vlada nastopila proti veleizdajniškim in protiaustrijskim težnjam nekaterih nemških strank.

Vsenemško gibanje v Avstriji.

»Novoje Vremja« prevdarja položaj v Avstriji, kako se je zdaj razvil z nastankom vsenemške stranke ter opozarja na veliko podporo, ki jo hoté in nehoté daje s svojo slabostjo in neodločnostjo Körberjevo ministrstvo vsenemški stranki. »Novoje Vremja« piše, da so Avstriji nevarni oni Nemci, ki nameravajo raztrgati Češko, da iz nje naredijo drug Šlezvik, kakor tudi oni, ki se že pripravljajo, da germanizirajo 6 milijonov s silo. Dejstvo, da so bile vse mirnejše nemške stranke pri deželnozborskih volitvah na Češkem na slabšem, ustvarja nove okolščine, ki so dovolj važne, da se zanje vsa ostala Evropa jako zanima. Bismarck je svoje dni rekel: »Kdor bo gospodaril na Češkem, bo gospodaril nad vso Evropo.« — Nemci, ki hrepené po vladi sveta, se radi spominjajo izreka svojega železnega mojstra in žele zavzeti Češko na vsak način. Čehi, ki so od Avstrije v boju zoper Nemce zapušteni, vidijo pred seboj neizogibno potrebo, boriti se nasproti premočnemu sovražniku s svojimi neznatnimi močmi, pri tem pa jih krepi edino le utešljiva zavest, da Rusija in Francija gojita do Čehov iskrene simpatije, saj uvidevata, da se bore za pravične svoje težnje, za svoj obstanek, do katerega ima tako pojedinec, kakor ves narod naravne pravice.

Vojna v Južni Afriki.

Botha in Dewet zopet zanimata časopisje v prvi vrsti. Gotovo je, da je Botha že izven nevarnosti. »Daily Mail« poroča, da je ušel z majhnim oddelkom skozi gozd Pongolo v deželo Swazi, ter da se po gozdu skriva še več burskih čet, ki uidejo polagoma druga za drugo. A kje je Dewet? To vprašanje ni rešeno. Angleški listi so prinesli za svoje rojake veselo in tolažljivo vest, da je Dewet umrl. Zadel ga je — tako se pisali — pred meseci granatna kroglica v ramo, rana se je prisadila in povzročila končno smrt. V Haagu in v Bruslju ne vedo o Dewetovi smrti ničesar ter tudi ne verjamejo, da bi se bil res ponesrečil. Smuts je dosegel v okraju East Somerset vspeh, da je pri

»Sicer pa?«

»Sicer pa je toplo v tej sobi,« odvrne veselo se smehljaje.

*

Umetniki smo navajeni drugače zreti na ženske, nego večina moških, ki ne ljubijo umetnosti. Za nas je lepota ob enem svetlost in vtisk, ki ga pridobimo pri pogledu nanjo, je duhovnejši in čistejši nego pri drugih.

Črez trenutek sem pozabil na to, da imam pred seboj žensko. Bil sem zopet umetnik, idealni čestilec lepote ter povsem prost in povsem udan svojemu namenu. Postavil sem Carlotto na ono vzvišeno mesto, kakor je zahtevala moja kompozicija.

Na to sem si preskrbel troje fotografiranih posnetkov, da si prihranim za bodočo lego, v kakoršni mi je »pozovala« plesalka. Posnetki so se mi izvrstno posrečili ter mi imeli služiti tako dolgo, dokler ne bo gotovo prvotne slikanje.

Ko so bili posnetki gotovi, nisem hotel dalje po nepotrebnem mučiti plesalke in povedal sem ji, da je seja za danes končana in da bom šele črez deset dni znova prosil za uslugo.

Zelo se je začudila, da zahtevam tako malo od nje ter me prosila, naj se otresem vseh predsodkov in mi obljubila, da pride na vsako moje željo.

Dörnboschu ujel oddelek Angležev. »Petit Bleu« poroča iz Captowna, da napreduje ustaja v Kaplandiji počasi radi tega, ker Buri ne morejo ustašev oborožiti. Ali sedaj simpatizirajo z Buri celo Angleži, ker so ogorčeni nad despotsko vojaško upravo angleško ter vidijo slabost svoje domovine. Buri, Afrikanerji in Angleži na Kapu bi se radi otresli angleškega jarma ter ustanovili absolutno neodvisne južnoafričanske države. Iz Pretorije javljajo, da je bilo po 15. septembru pregnanih zopet 15 burskih voditeljev. »Daily Mail« poroča, da je večji del burske vojske sedaj v Babanangu, ker ni mogla ob natalski meji proti severju. Tam je namreč preveč Angležev. Sedaj niti najzanesljivejši listi kaplandski ne smejo skoraj ničesar poročati o vojni. Cenzura je tako stroga, da so listi navezani skoraj le na angleška nezanesljiva poročila.

Dopisi.

Iz Polja pri Ljubljani, 19. okt.

»Slovenec« poučil je v jedni zadnjih svojih številkih strmeči slov. svet, kdo vse zastopa »liberalstvo« v naši katoliški trdni občini. Ker skrbi »Slovenec« za naše ljudi, bilo bi res nehvaležno, če bi se mi ne ozirali na njegove; poskusimo tudi mi prve glave nebeškega kraljestva na zemlji predstaviti slovenskemu občinstvu.

Kot odlično trdnjavo terciarizma imamo omeniti pred vsem »sveto družino«. Načeljujeta ji blaženi Štefan in na pol — sveta Polona z dobro izvežbanim generalnim štabom terciarjalk in bivših devic. Družinica se koplje v »gnadi« farovških gospodov, kar je najbolj potrebno na revni naši zemlji — komu in čemu, je znano.

Kot druga dva odlična stebra sta naša farovška gospoda: oče Kolar in vorzov-kaplan Rihar, bivši »premfar«. Spričevala zadnjega so v farovžu v napogled, in dokazujejo in vtemeljujejo duševno superpotenco njegovo. Telesno se obema slabo godi; boleha na splošni stanovski bolezn, kakor jo skoro pri vseh »gaspudih« prouzroča njih težki, naporni poklic.

Izmed ostalih zanesljivih, prepričanih in izobraženih pristašev naj še omenimo naslednje: Jože Liter, Peter Frakelj, Šimen Šnopl, Franc Jeruš, Pavel Znožemsun, Janez Primojdus, Gašper Bratneznam, Jur Polenovdian, Gregor Kamenzvrž izmed zastopnikov krasnega spola: Urša Fantanič, Meta Vsakonoč, Jera Jezikdol, Mica Vsakbartdrug itd. itd. Tu ni moči naštetih vseh posameznih junakinj na katoliški podlagi.

Vsem vkup pa želimo najboljšo: Štefanu poziv na prihodnjo katoliško vseučilišče, Poloni milijon svetin, paternoštrov, piltkov in škaplirjev, očetu Kolarju, da skoraj postane dekan, premfarju Riharju pa mastno faro.

»Kaj naj učinim sedaj?« zakliče smeja se. »Batistu sem naročila, naj pride po mene šele črez dve uri. Čakati moram torej nanj še pol ure.«

»Tem bolje,« ji odvrnem. »Lahko se kaj pomeniva. Tu imam steklenico vina Asti in peciva; nemara izvolite kaj povžiti, ker je že itak čas zajutka.«

»Ne ljubi se mi jesti, a še manj piti! ... Rajše nekoliko pobrskam po vaši delavnici ... O, gospod, ne veste, kako radovedna sem; videti moram vsa vaša dela!«

In res je jela brskati po vseh kotih ter vleči na dan iz prahu načrte, študije in že pričete slike, zahtevajoč tu in tam pojasnila; časih je izrekla svojo sodbo, razodevajočo nenavadno fin okus. Kar očarujoča je bila ta njena svoboda. Zrl sem na njo vsak hip z naraščajočim zanimanjem ter se udajal čimdalje bolj njeni mišnosti.

Toliko duhovitosti je bilo v tem, kar je govorila! Toliko mišnosti v vsakem njenem glasu!

Zato se je tudi žalost polastila mojega srca, ko je potrkal na vrata drobni pobalin, katerega sem spoznal včeraj, naznanivši nama, da je že prišel čas ločitve.

»Moje rože!« zakliče Carlotta. »Saj so bile prinesene za-me te rože in ta jazmin! Vzeti moram od vsakih nekoliko za spomin.«

(Dalje prih.)

Tako upamo, da se odkrižamo s časom vseh, katerim ni moči spolniti vročih svojih želj v naši revni občini. Za ostale, katerim lahko z jerušem in takimi malenkostmi ustrezemo, pa se že še nekako pogovorimo. Dotlej pa prosimo, da potrpe z nami — prvoborilce je treba najprvo preskrbeti — za vse jednak je samo — nebeški »lon«, za to pa tudi »gvišen«. Alstan!

Iz Št. Janža, 19. oktobra. Ob zadnjih deželnozborskih volitvah bil je v komisiji, oziroma predstojnik volilne komisije, naš g. kaplan. Zgodilo pa se je, da je g. kaplan kot predsednik vzel glasovnico od volilca, vtaknil jo v žep ter zamenjal z drugo. Zoper to njegovo nepostavno in kaznivo dejanje oglasile so se tukaj tri priče, katere so zahtevale, da se to protokolira in da isto nepošteno in toraj kaznivo dejanje potrdijo s prisego. Zapisnik se je sestavil a do današnjega dne še nismo čuli, da bi se bilo v kakem oziru postopalo po zakonu zoper g. kaplana. Prosimo v tem oziru pojasnila. Slavni deželni zbor, visoko deželno vladno in gospoda škofa Bonaventuro pa opozarjamo na to nesramno kršenje zakona. —

Oškodovani volilci.

Iz Maribora, 21. oktobra. Gospod urednik! Članek v vašem cenjenem listu šte. 235 napotil me je sicer v najboljem namenu brez vsacega sovraštva do koga, samo, da bi se razmere zboljšale, pojasniti naše žalostno narodno življenje — Čuli ste ali vsaj brali v vam poslanih a ne priobčenih dopisih, kako se v našem »Narodnem oziroma Posojilničnem domu« šopirijo Nemci, in kako zaslombo imajo narodnjaki, ako se tem kulturonoscem porobu postavijo pri posojilnici. Ves molk o tem nam ne hasni, pač pa škoduje in samo radi tega ljubega »božjega miru« propadamo od dne do dne. Da je restavracija v »Narodnem domu« slaba in tudi slabo obiskovana, v kljub temu, da je namenjena v prvi vrsti narodnjakom, krivi smo sami, kajti brez gostov tudi izbere in postrežbe ni treba. Posebno pa tisti gostje, koji najbolj zunaj zabavljajo, gostilničarju pa, kadar slučajno pridejo, vse hvalijo. Ni čuda, da se gostilničar potem ravna. Toči li dobro ali slabo pi-jačo, ravna li dobro ali slabo z gosti, to je vse eno. Tukaj je v prvi vrsti kriva posojilnica, koja je lastnica restavracije, krivi pa so tudi Slovenci sami, ki se skoro vsaki večer v kazini, Gambriunum in drugih nemških gostilnah nahajajo. Da ni pravega življenja, ako se tako cepimo, je umljivo. Res je, da je restavracija sedaj jako slaba in da ni nobenega reda. Tako niso ni prva soba in postranski prostori razsvetljeni, in se mora v eni isti sobi vse zbirati. Med mnogimi gosti so prav čudne postave. A tega krivi so zopet le člani posojilnice, ki za nič ne skrbje in se le vsake svete čase prikažejo.

Prišli smo že tako daleč, da so nas Nemci iz »Narodnega doma« izgnali, a zakrivali smo to po mnenju gospodov pri posojilnici, ker nismo radovoljno nemškega kruljenja poslušati hoteli. Sedanji gostilničar meče Slovence vkljub temu, da hočejo licenco plačati, s policijo iz restavracije. To so razmere, za katere bi se posojilnica nekoliko bolj brigati morala. »Narodni dom« je sedaj že vse drugo kot to, kar bi moral biti!

Ni se čuditi ako Nemci hodijo nas smešiti in izzivat! Enako potrebo občutil je tudi c. kr. profesor dr. Murauerz moškega učiteljskega. Ta je prišel dne 29. septembra v spremstvu nekega nemškega učitelja ob 10. uri zjutraj v »Nar. dom«, je pošteno razgrajal in zmerjal mirne goste, ter prav glasno heilal, prizanesljivi mirni gostje so se samo čudili olikanemu g. doktorju, da se je tako surovo vedel. Ali ga je prevzelo slabo vince ali je res le prikrito jezo spustil na sivega čefa g. ravnatelja Schreinerja, kojega bi laglje imenoval svojega protektorja nego, kakor ga je imenoval glasno v pričo učiteljev in drugih gostov »Schufta«. Ob 2. uri popoldne je srečno odpeljal svojo barko po mestu, srečaval svoje dijake, kateri so gotovo posebno spoštovanje zadobili do njega. Pozneje je mož prosil odpuščenja. Gosp. dr. Murauer dobil je pridnega posnemalca v osebi nekega učiteljskega in nekega č. patra, tudi ta dva sta prišla prodajati nemško kulturo, učiteljski bil

je še tako predrzen, da je žveplenke na mizi s »Südmarkovimi« zamenjeval, a bila sta od gostov na cesto posajena.

V Mariboru imamo tudi društvo, koje se trudi med nižjimi sloji narodno zavednost buditi in izobraževati, a hoče se to društvo nekako skrivaj zamoriti. Stavijo se društvu vsakovrstne zapreke. Tako je društvo »Maribor« sklenilo v jeseni in pozimi svoje člane izobraževati in tudi plesne vaje za nje imeti. Ker pa je društvena sobica zato premajhna, prosilo je društvo za primerno odškodnino za obednico v drugem nadstropju. Toda narodno zavedni učeni možje, kojih imena so pri vohodu »Nar. doma« z zlatimi črkami v marmor vklesana, sklenili so, kakor že lansko leto, tudi letos to prošnjo odbiti!

Ni li res, kako lepo se v Mariboru v narodnih društvi deluje za v kazini sklenjene resolucije! Čemu li se je »Nar. dom« stavil, ako morajo slovenska društva pri Nemcih za prostoro prositi!

Takšno je narodno življenje v ob-
jemu sloge in zavednosti!

Bodo li se tudi mariborskim Sloven-
cem vremena zjasnila???

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. oktobra.

— **Osobne vesti.** Vsled zakona o preuredbi državnega veterinarstva so bili imenovani pri dež. vladi dež. živino-zdravnik g. Ivan Wagner dež. veterinar-narni referentom, koncipist g. Alojzij Pavlin pa višjim okrajnim zdravnikom. Ostali v državni službi stoječi živino-zdravniki so bili razvrščeni tako-le: gg. Tomo Wirgler, Ferdinand Gaspari, Otmar Skale in Jos. Sadnikar so imenovani za višje okr. živinozdravnike v IX. čin. razredu, gg. Fran Majdič, Makso Pavlin, Anton Korošec, Rudolf Zalokar, Hugon Turk, Alojzij König in Ivan Rajer pa za okr. živinozdravnike v X. čin. razredu. — Pre-meščena sta davčna vežbenika gg. Tomo Tavčar iz Radovljice v Škofjo Loko in Ivan Kilar z Brda v Velike Lašče.

— **„Schulvereinska“ šola pri-klopljena ženskemu učiteljskišču v Gorici.** »Soča« piše: Dne 4. junija smo objavili vest, da učna naprava namerava nemško privatno ljudsko šolo, katero sub-vencionira »Schulverein«, podržaviti ter jo priklopiti tukajšnjemu ženskemu učiteljskišču. Radi tega je stavlil poslanec Gabršček v državnem zboru interpelacijo. Kako opravičena je bila ta interpelacija in naša vest, kaže dejstvo, da nahajamo v držav-nem proračunu za prihodnje leto postavko, s katero se sistemizirata pri tukajšnjem ženskem učiteljskišču dve novi mesti vad-ničnih podučiteljic, in sicer s prihodnjim šolskim letom. Gotovo je bržčas, da stojita ti dve na novo sistemizovani mesti v zvezi s podržavljenjem »Schulvereinske« šole. In ako se to uresniči, pa bo dovršen ne-čuven škandal, da bo mogel otrok v Go-rico priseljenega Nemca vsestransko, še bolj kot doslej, lepo mirno obiskovati ljudsko šolo v sredi mesta, ti Slovenec, domačin v mestu, pa pošiljal otroka v Podturn! Tako je v ravnopravni Avstriji, tako nas vlada sistem v Trstu. Proti ta-kemu početju se morajo vsi naši činitelji najodločneje vpreti. V naši deželi nočemo ponemčevalnic, marveč šole, katere odgo-varjajo našim potrebam in pa pedagogi-škim načelom! Take šole zahtevamo, za ponemčevalnice pa ne bomo plačevali davkov!

— **Vzgleden župnik.** Iz nemškega koroškega lista posnemamo sledeče: Župnik v Šmihelu (Lungava) A. W. bil je od nekega linškega lista naravnost ob-dolžen, da je imel v nagrobnikape-lici z nekim mladim dekletom skrivne shode, kateri niso ostali brez nasledkov in se je moralo dekle toraj pozneje iz vzrokov, ki si jih lahko vsak misli, zadržavati doma pri svojih sta-riših. Župnik, kakor tudi oče dekleta to-žila sta dotični list, katerega urednik je prevzel vso odgovornost za težko obdolžitev ter ob enem na-stopil tudi dokaz resnice. Malo pred obravnavo sta župnik in oče pone-srečenega dekleta tožbo umaknili!!! Tako navedeni list.

— **Deželnozborske volitve v Istri in na Goriškem** se bodo vršile prve dni meseca decembra in sicer bodo volitve v kmetskih občinah dne 5. decembra, volitve v mestih in v kupčijskih zbornicah dne 7. decembra, volitve iz veleposestva dne 9. oziroma — na Goriškem tudi dne 11. decembra.

— **Slovensko gledališče.** Sinoči se je predstavljala drugič v tej sezoni prekrasna opera »Carmen«. Izvirnost in melodioznost karakteristične glasbe ter zanimivi, veldramatični libretto sta povzročila, da je »Carmen« na vseh večjih opernih gledališčih med najsijajnejšimi točkami repertoira. Glasbeno izobrazbenemu poslušalcu nudi ta opera toliko čistih vžitkov kakor malo katera druga. »Carmen« nosi seveda pevka naslovne vloge. Gdč. Romanova je tudi sinoči dokazala, da je vzlic temu, da je nastopila šele drugič na odru, docela sposobna za toli težke in velike vloge. Vposablja jo predvsem njena temperamentna, okusna igra, simpatična, upravnica zunanjost in njeno sveže, pristrčno petje. Gdč. Romanova čuti, kar poje in igra, zato ji je vspeh vedno zagotovljen. Perfektne umetnosti seveda pri začetnici ni pričakovati, a ker je velemuzikalna, nadarjena in marljiva, se popne nedvomno z vsakim novim nastopom višje. Občinstvo jo je tudi sinoči opetovano odlikovalo pri otvorjeni sceni. Nov je bil včeraj Escamillo, katerega je pel g. Wildner sploh prvič. Dospevši 10. t. m. iz Brna, je prevzel in pel Escamilla za jedno samo orkestralno izkušnjo po preteku jedva 11. dnij takoj v slovenskem jeziku. Tudi g. Wildner je še mlad začetnik brez gledališke rutine; zato je bil njegov sinočni debut le zadovoljiv. Toda priznati treba, da se odlikuje simpatični pevec s svežim, lepim, mladostnopriskupnim glasom, ki se nedvomno naglo razvije. Naše širše občinstvo pa se bode moralo navaditi, da zahteva od pevke in pevcev predvsem muzikalnosti, pravičnega petja in lepe igre, ne pa tistega neokusnega kričanja in razgrajanja, ki mednarodni masi toli imponira. Izvrstna kot prvokrat je bila tudi sinoči gdč. Noemi v vlogi Micaele. Gdč. pevka očitno napreduje tudi v svoji igri. Pela je včeraj z najlepšim uspehom ter žela v III. dej. dolgotrajen, docela zaslužen aplavz. Pred vsemi pa se je tudi sinoči odlikoval ljubljene našega občinstva, naš umetnik g. Olszewski. Imel je posebno srečen večer ter žel za svoje petje najobilnejše priznanje. Gospod tenorist proučuje svoje vloge do najmanjših posameznostij natančno; niti za hip ne pozabi na vlogo, niti za trenutek ni apatičen, nego ostaja v svoji mojstrski mimiki in igri ves čas konsekvanten. Kot bivši kipar umetnik pazi vedno na lepe kretnje ter na značilen izraz v obrazu. Zato pa je zlasti krasno, pretresljivo pel in igral v zadnjem dejanju, predno izvrši svoj obupni zločin. Gosp. Olszewski je največji umetnik naše opere, ki ima v njem nenadomestno moč. Končno moramo pohvalno omenjati še g. kapelnika Tomáša, ki je dirigiral briljantno, in mu je občinstvo po intermezzu pred III. dej. glasno izrazilo svoje priznanje. Sinočnja predstava je bila glede zborov in orkestra mnogo boljše od prve, in gre tudi g. rež. Nolliju vsa pohvala. Aretovanje Joseja pa naj se v prihodnje vsekakor opusti! — 1 —

— **Fran Tratnik** †. Umrl je v Cerknici trgovec in posestnik g. Fran Tratnik, zvest, značajan in delaven član narodno-napredne stranke. Lahka mu zemljica in prijazen spomin!

— **Umrla** je v Ljubljani gospa Josipina Kosem poroj. Triller, soproga računskega oficijala pri finanč. ravnateljstvu g. Jos. Kosma.

— **Mladenci, ki so rojeni leta 1883**, stopijo s 1. januarjem 1902 v črno vojsko. Da je te mladeniče mogoče sprejeti v evidenco, se naroča vsem onim mladeničem, ki so omenjenega dne rojeni v Ljubljani, da se zaradi zabeležbe čimprej zglase pri tukajšnjem mestnem magistratu.

— **Zglaševanje črnovojnikov** pri mestnem magistratu je zaključeno. Oni črnovojniki, ki so zamudili zglasitev, se opozarjajo, da je zglasitev veljavna le še do konca tega meseca in da poznejše zglašence zadene globa od 4 do 200 K.

Več o zglaševanju črnovojnikov povedo lepaki.

— **Zaupni shod „Ljublanske meščanske godbe“.** Opozarjamo tem potom še jedenkrat na ta shod, kateri je velevažnega pomena, ter pričakuje odbor mnogobrojne udeležbe. Lokal: Klubova soba pri Fantiniju, začetek ob 8. uri zvečer.

— **Posnemanja vredno.** Gostje stalnega omizja Bončarjeve gostilne na Sv. Petra cesti so zložili 7 kron za »Ljubljansko meščansko godbo«. Odbor potrjuje sprejem dotične svote ter želi, naj bi našli darovatelji obilo posnemovalcev.

— **Glas iz občinstva.** S Spodnjih Poljan nam pišejo: V zadnji seji občinskega sveta se je priporočala neka prošnja prebivalcev ob Resljevi cesti, da bi se po tej cesti napeljala elekt. železnica. No, mi jim tega veselja ne zavidamo, opravičeno pa trdimo, da iz prometnih ozirov kakor tudi v interesu trdnice same je nujno potrebno, da se zgradi v prvi vrsti električna železnica v oddaljena predmestja kakor Trnovo, Gradišče in Spodnje Poljane! Tako imamo na Spodnjih Poljanah veliko domobransko vojašnico, klavnico, živinsko sejmišče itd. kar vse je jako oddaljeno od mesta in kolodvorov, torej je gotovo priporočati, da sl. občinski svet v prvi vrsti na to deluje, da se v te kraje kmalo napelje elekt. železnica! Čim prej se to zgodi, tem bolje.

— **Iz Haloz** se nam piše. Trgatev je pri nas končana, a žalibog, je uspeh glede kvantitete in kvalitete mnogo slabši od lanskega leta. Zlasti vinogradi, kjer raste stara trta, so se letos kaj slabo izkazali, in kjer je še bilo lani do 10 polovnjakov vina, ni ga bilo letos niti tretjina. Trsna uš širi se rapidno in nekdanji najboljši vinogradi so zdaj skoraj popolnoma uničeni. Pa še druga trsna uš nahaja se v naših krajih, ki pa ne gre na trs, ampak na mošt in grozdje. Zato se ta trsna uš v naših vinogradih prikaže edino le v času trgatve. In ta trsna uš so naši duhovniki in mežnarji, ki ob času trgatve kar trumoma letajo od hrama do hrama ter beračijo za mošt, kakor najhujši berači. Tako mi je tožil neki kmet, kateremu se je nekdanji lep vinograd popolnoma osušil ter je letos nabral komaj nekaj čez 100 litrov vina, da so bili v teku enega dneva pri njem: en fajmošter, dva kaplana, trije mežnarji iz okolice in vrh tega še en usmiljen brat iz Gradca (!), ki so vsi prosjčili za mošt, kakor cigani. Zato pa kličemo in prosimo: Vseh trsnih ušij varuj nas, o gospod!

— **Nemška šola v Šoštanju.** »Schulverein« je sklenil za ustanovitev nemške šole v Šoštanju dati 6000 kron; ker se je že poprej več let nabiralo za to šolo, znaša že vsota, ki je odmerjena za ponemčevanje v slovenskem trgu nad 12 tisoč kron. Šoštanski Slovenci store prav, da pričnejo zgodaj delovati v tem smislu, da se ni eden otrok slovenske matere ne vpiše v šulverajnsko šolo, kadar bode dozidana.

— **Nemške marke za šulverajnsko šolo.** Iz Sevnice se nam poroča, da je za tamošnjo nemško šolo daroval »Allg. deutscher Schulverein« v Berlinu 100 mark. Naj bi za kako slovensko šolo prišlo na pr. iz Rusije 100 rubljev, videli bi, kakšen krik in vik bi nastal po vsem Izraelu proti nam Slovencem, zmerjalo bi se nas z veleizdajalci, panslavisti i. t. d., dočim so seveda naši »Nemci«, ki beračijo za ponemčevanje slovenskih otrok pruske marke, najboljši in najzvestejši patrijotje!

— **Rimski kamen v Konjicah** (glej št. 242), je bil izvestno rimski sarkofag (gg. Riedel in Gurlit sta to gotovo opazila), katerega je postavil brat Titu Juliju Bellicu (vojnemu), desetniku (decurio) II. krila (ala) Asturcev. Da se je našel v Konjicah, ni nič čuda, saj je držala rimska cesta iz Celeje v Petovio skozi Konjice.

— **Dijaka ustrelil.** Poročali smo, da je bil nedavno v bližini Središča ustreljen vseučiliščni dijak Feliks Stampfl, nečak g. dr. Špešiča. Ustrelil ga je lovec Jožef Petek, oče devetih otrok, kakor je trdil, po neprevidnosti. Petek je bil vsled

tega dne 15. t. m. pred mariborskim okr. sodiščem obsojen na dva meseca strogega zapora, poostrenega z enim postom vsak teden.

— **Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu** ima svoje I. redni občno zborovanje v soboto, dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v dušvenih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Ev. čitanje zapisnika bratskega društva »Slovenije«. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo upravitelja. 5. Slučajnosti. Gostje dobrodošli!

— **Politično društvo „Edinost“ v Trstu** bo imelo v nedeljo dne 27. t. m. ob štirih popoldne v »Narodnem domu« v Barkovljah svoj letni občni zbor.

— **Značilno za tržaške razmere.** V Trstu se nahaja na Acquedottu kavarna »Central«, v kateri se zbirajo židje in najhujši Lahoni. Minolo nedeljo so prišli v to kavarno štirje Slovenci iz okolice. Obnašali so se vzgledno, a ker so mej seboj slovensko govorili, je kavarinar poslal po — policaja, naj bi te može odstranil iz kavarne. Može so seveda protestirali. Policaj je potem poklical še drugega redarja. Dva Slovenca sta vsled tega odšla, dva pa sta ostala. Na to je prišel intervenirat še redarstveni nadzornik!! Ali je tržaška c. kr. policija že v službi Lahonov? Ako opravlja take posle, potem seveda ni čuda, da se gode v Trstu dan na dan velika hudodelstva, policija pa nikogar ne vjame.

— **Slovenska tiskarna v Braziliji.** Gosp. J. Strucelj, nekdanji odgovorni urednik »Sočee«, ki biva že dlje časa v Porto Alegre v Braziliji, naznanja v posebni okrožnici, da je otvoril svojo lastno knjižno in akcidenčno tiskarno.

— **Romarski vlak.** Jutri zvečer se pripelje v Ljubljano romarski vlak s Tirolci, ki se vračajo s svete dežele domov. Vseh romarjev je 380. V Ljubljani bodejo na kolodvoru večerjali, potem pa se odpeljali naprej.

— **Izseljevanje v Ameriko.** Vsak dan se pripeljejo v Ljubljano izseljenci v Ameriko. Povprečno se jih odpelje vsak dan 20. Včeraj se jih je odpeljalo 66. Tudi izseljenci iz Zagreba, Reke in Trsta se peljejo skoz Ljubljano v Havre.

— **Ob polnoči.** V Trnovem so danes ob polnoči tri ženske pred hišo v Cerkvenih ulicah št. 21 vzdignile tak krik, da so ljudje iz postelj vstajali in prišli na okna gledat, kaj se godi zunaj. Ženske so se med seboj prepirale, moral je priti policaj, da je naredil mir.

— **Mlad tat.** Jednajstletni deček F. U. je ukradel iz zaklenjene shrambe na vrtu Franca Pavloviča na Sv. Petra cesti št. 13 majhen železen štedilnik in ga je prodal nekemu starinarju, denar pa zapravil. Tatvino je izvršil v družbi še nekega dečka. Ker je imel denar, ni šel domov in se je potikal po mestu. Policija ga je prišla in izročila očetu. Deček, ki obiskuje šolo v Marjanišču, je zelo zanič in ni to prva tatvina, ki jo ima na vesti.

— **Z vilami je napadel** premo-garski hlapec F. M. na dvorišču na Poljanski cesti št. 51 svojega sohlapca Antona Logaja.

— **Tatvina.** Hlapcu Jožefu Anžlovarju na Dolenjski cesti št. 4 je v noči od včeraj na danes ukradel neznan storilec star, rujav telovnik, srebrno uro in nikel-nasto verižico.

— **Najdene reči.** Na Mestnem trgu je bila najdena srebrna ženska ura. — V tivolskem gozdu blizu razgleda je našel neki gospod zlat prstan.

— **4000 učiteljev** premišljuje sedaj v Rusiji, kako si bodo ohranili življenje po odstranitvi grščine iz srednjih šol. Ruska vlada jim je dovolila samo eno leto mirovino, drugo leto že se jim ista ustavi. Učitelji so žrtva sistema, po katerem se je mladina pitala samo s staroklasično hrano. Izrabljajo jih, izpijajo jim moč in delavsko silo, potem jih pa odženejo na ulico, da si pridobivajo hrano vsaj z — beračenjem.

— **Z zvonika skočil.** Nedavno je obiskal dunajski blagajnik severnozahodne železnice, Fran Kazirek, svoje stariše v Nemškem Brodu. Šel je na zvonik tamošnje cerkve ter je skočil doli. Padel je prav pred noge svojega prijatelja, ki je

pred cerkvijo čakal nanj, in se je ubil. Vzrok samomora je bržčas nervozna razburjenost.

— **Knez prijatelj tepeža.** V mali nemški kneževini Reuss starejše rodbine bilo je obsojenih nekaj otrok v zapor. Toda knez je razsodbo spremenil — in vpričo starišev je drugega za drugim pretegnil čez kolena ter mu jih je s šibo par poštenih naštel. Enako so skupila tudi dekleta.

— **Ostrupljenje z lepotilom.** Primadona ogrskega narodnega gledališča v Budimpešti, gosp. Hogyiova se je po obrazu malo opraskala, lepotilo je otrovalo kri, obraz je zabuhel, in je celo njeno oko v veliki nevarnosti.

Književnost.

— **„Deseti brat“.** Narodna igra v petih dejanjih s petjem. Po Jurčičevem romanu spisal Fran Govékar. Tiskala in založila »Goriška Tiskarna« A. Gabršček. — Kot 105. in 106. snopič »Slovenske knjižnice« je izšla znana narodna drama »Deseti brat«, ki se je igrala v lanski gledališki sezoni v kratkem času štirikrat zapored v razprodani hiši. Ker je Jurčičev roman »Deseti brat« pošel docela in druge izdaje I. zvezka Jurčičevih zbranih spisov še dolgo ni pričakovati, bo dramatizovani »Deseti brat« tembolj dobrodošel.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 23. oktobra. Današnja seja poslanske zbornice je bila jako viharna in je prinesla ministrskemu predsedniku troje glasovanj, ki so mu bila jako neprijetna, kajti vsako teh glasovanj pomeni zanj občuten poraz. Zgodilo se je to pri glasovanju o Kaftanovem predlogu glede podržavljenja železnice. Zbornica je nujnost odobrila. Večina, ki je glasovala proti vladi, so tvorile vse stranke bivše desnice, potem Italijani, antisemitje in socialni demokratje. Nemške stranke so bile kar iz sebe, Koerber ves razburjen, mej tem ko je večina s trikratnim ploskanjem pozdravila ta za vladu neugoden izid glasovanja. Pergelt se je oglasil za besedo. Ker se je mislilo, da hoče govoriti o zadevi sami, je nastal vihar, a Pergelt je samo predlagal, naj se pri glasovanju o meritumu Kaftanovega predloga, kateremu se je nujnost priznala, glasuje po imenih. Čuli so se živahni klici: »To je lepa vladna stranka, ki predlaga glasovanja po imenih.« Ista večina kakor prej je sedaj odklonila Pergeltov predlog in potem sprejela meritum Kaftanovega predloga. Koerber je razburjen zapustil zbornico. Poljaki so vsi glasovali proti vladi. Na razpravo je potem prišel Stranskega nujni predlog o dogodkih v Litovlu. Nemški radikalci so Stranskega grdo psovali, kličejo »Saujud«, »Dreckjud« itd. Stransky jim je mirno odgovarjal, da so to dokazi nemške kulture ter obširno pojasnjeval nemška nasilstva. Koerber je skušal Stranskega navedbe o dogodkih v Litovlu ublažiti. Za njim je govoril d'Elvert. Seja traja še.

Dunaj 23. oktobra. Proračunski odsek je sinoči razpravljal o zboljšanju položaja diurnistov. Finančni minister je rekel, da bi to veljalo 23 milijona kron na leto.

Dunaj 23. oktobra. Klub nemških nacionalcev je izvolil dra. Derschatto svojim načelnikom.

London 23. oktobra. Vojno ministrstvo je generala Bullerja proti njegovi volji penzioniralo.

Izjava.

Ker se je Jožovcev učeni lemenatar, po imenu Berce, doma iz Dražgoš, izražal proti nekaterim osebam v Selcih, »da učitelji niso nič izobraženi, in da krščanskega nauka nič ne znajo«, bodi mu povedano, da imamo skoro vsi učitelji (v selški dolini liberalni učitelj vsi) izpričevalo, da lahko poučujemo verouk v šoli, učeni in modri lemenatar Berce pa ga še ne more, ker še nima spričevala.

Liberalni učitelj,
ki lahko uči krščanski nauk.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:
Za družbo av. Orla in Metoda. Gosp. J. Ažman, nadčitalj na Breznici, 2 K 50 vin. — kot dohodek igre „durak“ dne 20 t. m. v Mostah. — Gosp. Feri Souvan na Bledu 10 K. — Skupaj 12 K 50 vin. — Živel!

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praška“, ki se dobi za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno na vse težko prebavljanja. Originalna skatljica 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrečno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 1 (2-15)

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 15. Dr. pr. 1124.

V četrtek, 24. oktobra 1901.
Gospa **Irma Polakova**, operna in operetna pevka deželne gledališča v Zagrebu, kot gost. Prvič v sezoni:

Mamselle Nitouche.
Opereta v treh dejanjih. Spisala H. Meilhac in A. Millaud. Godbo zložil Hervé. Kapelnik Andro Mitrovič. Režiser Anton Verovšek.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7³⁰ uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27. Prihodnja predstava bo v soboto, 26. oktobra. Drugič opereta: „Mamselle Nitouche“. Gostuje gospa **Irma Polakova** iz Zagreba.

Umrli so v Ljubljani:
Dne 21. oktobra: Karol Starkl, c. kr. raz. čunski narednik, 26 let, se je na Golovcu ustrelil. — Avguštin Dolinar, pekov sin, 2 mes, Stranska pot št. 17, akutni želodčni in črevesni katar.

Meteorološko poročilo.
Vidna nad morjem 306-3 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

Okt.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C.	Vetrovi	Nebo	Mobilna v 14 urah
22	9. zvečer	733.7	9.8	sl. sever	oblačno	
23	7. zjutraj	736.5	9.6	sl. jzhod	oblačno	
	2. popol.	738.5	13.5	brezvetr.	del. jasno	24.4 mm.

Srednja včerašnja temperatura 11.4°, nor- male: 9.3°.

Dunajska borza
dne 23. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.40
Skupni državni dolg v srebru	98.25
Avstrijska zlata rent	118.80
Avstrijska krona rent 4%	95.50
Ogrska zlata rent 4%	118.55
Ogrska krona rent 4%	92.75
Kreditno-ogrske bančne delnice	1620 —
Kreditne delnice	617 —
London vista	235.97
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.25
20 mark	23.45
20 frankov	19.02
Italijanski bankovci	92.15
Č. kr. cekini	11.31

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oziroma oče, sin, brat in zet, gospod

Fran Tratnik
trgovec in posestnik

danes ob 1/5. uri zjutraj, v 38. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal. Truplo predražega ranjca se bo v četrtek, dne 24. oktobra, ob 8. uri zjutraj iz hiše žalosti preneslo v župno cerkev in potem na pokopališče v Čérknici k večnemu pokopu. Svete maše zadušnice se bodo daro- vane v farni cerkvi čérknici. Nepozabnega ranjca priporočamo v blag spomin in molitev.

Dolenja vas pri Čérknici, dne 22. oktobra 1901. (2316)

Margareta Tratnik rojena Blan- zani, soproga. — Fani, Emilija, Stanislav, otroci. — Ivan Tratnik, Marija Tratnik, stariši. — Ivana Liebman rojena Tratnik, Nežika Tratnik, sestri. — Karl Blanzani, zet. — Margareta Drenik, tašča.

Zahvala.

Her se usem velečislanim damam in gospodom, ki so me počastili na praznik mojega petdesetletnega delo- vanja, ne morem osebno zahvaliti, zato se najprizrečneje zahvaljujem na tem mestu.

Fr. Raktelj
šolski vodja.

Zanesljive osebe

se sprejmejo pri prodaji patentovanih novostij in izdelkov, ki so za vsako domačijo neobhodno potrebni. — Konkurenca je izključena. Visoka provizija, eventualno stalna me- sečna plača od 120 do 150 K zago- tovljena.

To zastopstvo se more oskrbovati kakor postranski zaslužek. Vprašati je treba pri tvrdi **Klimež & Co., Praga 1134/II.** (2197-6)

Gos. kr. avstrijsko državno železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pon- tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je- zeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Ma- rijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osebni vlak z Du- naja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzens- festa, Solnograda, Linca, Steyra, Anseea, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovi varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Praga, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mo- horja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pon- tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak z Du- naja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 33 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10 uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

(1912-14)

Hotel v zdravilniškem parku na Bledu (Gorenjsko)

celo leto odprt.

Sobe od 1 K 50 h naprej.

V restavraciji nizke cene. (2281-2)

Skladišče dvorskega, marčnega in bavarskega piva iz pivovarne c. in kr. dvornih pivovarjev za Kranjsko in Koroško.

Pivo v sodčkih in steklenicah.

Naslov pisem in brzojavk:

Tirmann-Bled.

S spoštovanjem
J. J. Tirmann.

Odda se v najem prav dobro obiskovana (2318-1)

prodajalnica

na dobrem prostoru, zraven farne cerkve. Prodajalnica se proda tudi na obroke. Kje? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Vsak dan
sveže pravo bohinsko
surovo maslo

(Theebutter) priporoča (2047-5)

F. Mencinger
trgovina s špecerijiskim blagom
Sv. Petra cesta št. 44.

Cognac
ANGEL VERDEAU & Co.
Cognac. (2034-6)

Mila, obležana znamka * * * v 1, 1/2 in 1/4, ori- ginal-buteljkah, najbolj priporočljiva, nudi jo deželna lekarna pri Mariji Pomagaj **Milan Leustek v Ljubljani.**

Povabilo!
Načelništvo
„Posojilnice na Vranskem“
uljudno vabi k

izrednemu občnemu zboru
na nedeljo, 10. novembra 1901
ob 3. uri popoldne.

Dnevni red:
1. Prošnja krajnega šolskega sveta za podporo šolskega stavbišča na Vranskem.
2. Slučajnosti.
Z odličnim spoštovanjem
(2320) načelništvo.

Pozor! Pozor!
Tisek črk na trakove

v zlatu, aluminiju i. t. d. je vse kaj drugega, kot prilepljene papirnaté črke, katere dostikrat že med potjo na pokopališče odleté, in ne stane dosti več od papirnatih črk. V vročem tisku se črke svetijo, da je veselje in so trpežne dolgo vrsto let. — Velikost črk je različna, kakor napis in trak za- htevat, do 86 mm visočine. (2321-1)

Izdeluje in pojasnila daje
knjigoveznica Iv. Bonač-a
v Ljubljani.

Pes

(špic), srednje velikosti, bel, z rumenimi marogami, se je zaletel. — Naj se odda za nagrado pri Jax-u, trgovcu s šivalnimi stroji, Dunajska cesta. (2322)

U pojasnilo!

Z ozirom na inserat v „Slovenskem Narodu“ št. 236 z dne 14. oktobra t. l., v kojem se radi preselitve prodaja 250 litrov vina, izjavljam, da se ne selim in ne prodajam vina jaz, ampak neki gospod Kamnikar, bivši gostilničar pri gospodu Vojeviču na Tržaški cesti, in da se pri meni o tej prodaji ničesar ne izve.

V Ljubljani, dne 23. oktobra 1901.

(2317) **Terezija Lexander**
gostilničarka „pri znamenju“.

Išče se (2319-1)

gostilna v najem

dobro obiskovana, v dobrem kraju, blizu žel. postaje, kakih tovarn ali fužin. Naslov pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Gospodarsko poslopje

se odda s 1. novembrom v najem. Ono obstoji iz dveh obokanih, lepih konjskih hlevov, katera se lahko uporabita za skladišča, iz velike šupe in podstrešja. Vse v najboljšem stanu. Ogledati je pri lastniku na domo- branski cesti št. 1. (2293-2)

Specijalna trgovina za kavo

Edmund Kavčič
v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte priporoča
kavo Santos dobrega ukusa po gl. 1.— kilo
„Nellgherry“ aromatično- krepkega okusa „1.40“
„Piraldy“ najfinejšega okusa „1.60“
Poštno poslatve po 5 kil franko.
Vsakovrstno špecerijsko blago v najboljši kakovosti. (12-205)
Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

Priznana naravna istrska vina
pošiljata po nizki ceni (2010-12)
Rebec & Zalaznik, Pulj.

Lepo predivo

kakor tudi
vse druge deželne pridelke
ter
vsako množino suhih gob
kupi najdražje
Anton Kolenc
trgovec v Celji na Štajerskem.
Kdor ima kaj blaga, naj naznani ceno in kakovost. (2182-5)

Sloveči profe- sorji zdravilstva in zdravniki priporo- čajo

Želodčno tinkturo

lekarnarja Piccoli v Ljubljani

dvornega založnika Nj. Svetosti papeža

Razpošilja se proti povzetju v skatljah po II. 12 in več stekleničic. (1368-47)

kot želodce krepčujoče in tek vzbujajoče, dalje kot prebav- ljenje in te- lesno od- prje pospe- šujoče sredstvo posebno onim, ki trpé na na- vadnem telesnem zaprtju.

Krasne

nagrobne vence in trakove k vencem
priporoča (2298-3)
v največji izberi, najceneje

Mestni trg

št. 24.
K. Recknagel
Mestni trg št. 24.

Nagrobni spomeniki

iz vsakovrstnega marmorja v največji izberi in po najnižjih cenah pri (2191-5)
Ignaciju Čamerniku u kamnoseku, Komenskega ulice, zraven Hafnerjeve pivarne.